

برسکوی افتخار

گزیده‌ای از پیشرفت‌های علمی ایران بعد از انقلاب اسلامی

عبدالرحیم اصلی

در لغت‌نامه‌ی دهخدا در معنای انقلاب آمده است: «واژگون‌شدن و برگشتن از کاری و حالی». انقلاب دگرگونی‌بنیادی است که نظام سیاسی یک کشور را برمی‌دارد و نظام جدیدی را جانشین آن می‌کند. در اینجا به‌طور مختصر برخی تعریف‌ها و سپس پیشرفت‌های برجسته‌ی کشور پس از انقلاب اسلامی را تبیین می‌کنیم.

کلیدواژه‌ها: پیشرفت‌های علمی انقلاب اسلامی

بعضی از انقلاب‌ها فقط نظام سیاسی را تغییر می‌دهند و در نظام اجتماعی دگرگونی مهمی به وجود نمی‌آورند، مثل انقلاب مشروطه‌ی ایران که در فاصله‌ی سال‌های ۱۲۸۱ تا ۱۲۸۵ شمسی اتفاق افتاد و نظام سلطنت مطلقه را از میان برداشت و نظام سلطنت مشروطه را جانشین آن کرد، بی‌آنکه در نظام اجتماعی دگرگونی اساسی به‌وجود آورد. اما بعضی از انقلاب‌ها، گذشته از تغییر نظام سیاسی، در نظام اجتماعی نیز دگرگونی‌های مهم پدید می‌آورند. انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ از انقلاب‌هایی است که نه‌تنها نظام جمهوری اسلامی را جانشین نظام شاهنشاهی کرد، بلکه در نظام اجتماعی و اقتصادی نیز، براساس آموزه‌های

دینی، تغییرات مهمی به‌وجود آورد (فرهنگنامه‌ی کودکان و نوجوانان، ج ۴: ۵۷). در سال ۱۳۵۷ به رهبری امام خمینی (ره)، بزرگ‌ترین انقلاب قرن با ماهیت دینی و ضداستکباری و ضد استعماری در ایران به وقوع پیوست. بزرگ‌ترین علت خیزش انقلابی مردم، عملکردهای ضداسلامی دودمان پهلوی و اعمال سلطه‌ی استکباری آمریکا علیه کشور و ملت ایران بود. و بزرگ‌ترین نماد سلطه‌ی امپریالیستی آمریکا، تصویب لایحه‌ی کاپیتولاسیون در سال ۱۳۴۳ بود. امام خمینی از این طرح به‌عنوان نشان بردگی و ذلت مردم ایران در مقابل آمریکا یاد کرد. سلطه‌ی دشمن بر کشور ما باعث شده بود نیروهای نظامی و سیاستمداران ما همگی مطابق نظر آمریکایی‌ها رفتار کنند. حتی عزل و نصب وزیران کشور در وزارت‌خانه‌های تأثیرگذار، با دخالت مستقیم آمریکایی‌ها صورت می‌گرفت و عمده‌ی نفوذ آمریکایی‌ها، در نیروهای مسلح بود؛ به‌گونه‌ای که ما ایرانی‌ها حق باز و بسته کردن ابزارآلاتی را که از آمریکا وارد می‌شدند نداشتیم. اگر این لوازم خراب می‌شدند، خود آمریکایی‌ها می‌آمدند، آن‌ها را باز می‌کردند و به آمریکا می‌فرستادند و بعد از تعمیر هم دوباره خودشان آن را می‌بستند. ما حق نداشتیم در آن قطعه دخل و تصرفی بیشتر از روشن و خاموش کردن کنیم. در سایر موارد هم که آمریکایی‌ها حضور داشتند، به همین منوال رفتار می‌کردند. اما بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و بیرون راندن آمریکایی‌ها، دانشمندان جوان ایرانی با تلاش‌های مجاهدانه به پیشرفت‌های مهم علمی نائل آمدند. به اعتراف غربی‌ها، سرعت پیشرفت علم در ایران ۱۱ برابر سرعت پیشرفت علم در جهان است.

علم‌های پیش‌برنده

در طول بیش از چهل و دو سالی که از انقلاب اسلامی می‌گذرد، ایران در رشته‌هایی علمی که تحول‌بنیادین را در پی دارد، پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای کرده است. اساس پیشرفت کشورها در دنیا در این چند رشته است که در اینجا ذکر می‌شود. خوشبختانه، کشور

فناوری را نداشته باشد، در واقع کور است و از فضا و محیط اطراف خود اطلاع دقیقی ندارد. چرخه کامل فناوری این علم، از ساخت ماهواره تا ماهواره‌بر و پرتاب ماهواره، همگی در داخل کشور و توسط متخصصان صنایع هوافضای وزارت دفاع ساخته می‌شوند (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران ۲۹ خرداد ۱۳۹۷ به نقل از رئیس سازمان فضایی ایران).

انرژی هسته‌ای

از دیگر رشته‌های بنیادین در پیشرفت کشورها، انرژی هسته‌ای است. در دنیا معدود کشورهایی هستند که چرخه‌ی کامل سوخت هسته‌ای را دارند. کشور ما در داشتن چرخه‌ی کامل سوخت هسته‌ای (غنی‌سازی اورانیوم) و از نظر دانش علمی و فناوری، در ردیف معدود کشورهای پیشرفته‌ی جهان قرار دارد (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران ۲۱ فروردین ۱۳۹۷). دشمنان خارجی که نگران پیشرفت‌های علمی ایران هستند، مانع از برخورداری ایران از حق غنی‌سازی بودند و کشوری که نتواند سوخت هسته‌ای خود را از طریق غنی‌سازی فراهم کند، در واقع چرخه‌ی انرژی هسته‌ای او کامل نیست و محتاج کشورهای دیگر می‌شود. اما جمهوری اسلامی، با ایستادگی در مقابل زورگویی‌های کشورهای غربی، حق غنی‌سازی اورانیوم را دارا شد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، در بیان اهمیت این پیشرفت‌ها و با اشاره به قطع کامل وابستگی ایران به آمریکا می‌گوید: «دشمن با رصد تحولات و فعالیت‌های جمهوری اسلامی ایران، از تبدیل ایران از «کشوری عقب‌افتاده و وابسته، به کشوری اثرگذار، متنفذ و برخوردار از اقتدار سیاسی، دفاعی و علمی» کاملاً عصبانی و نگران است. رهبر انقلاب اسلامی با اشاره به دستاوردهای کسب‌شده می‌فرماید: «همه‌ی این پیشرفت‌های علمی و اجتماعی و فنی در شرایط تحریم اتفاق افتاده‌اند. این خیلی مهم است. راه را مسدود کرده‌اند. محصولات مورد نیاز ما را به ما نفروختند و ما این جور پیشرفت کردیم.»

ما ایران، با کمک دانشمندان جوان و تربیت‌یافته‌ی دانشگاه‌های داخل کشور، در همه‌ی این رشته‌ها در ردیف کشورهای توسعه‌یافته قرار می‌گیریم:

پزشکی

در ایران قبل از انقلاب اسلامی، مردم با کمبود پزشکی مواجه بودند. در هر درمانگاهی یک یا دو پزشک از کشورهای خارجی که عموماً هندی و یا بنگلادشی بودند حضور داشتند و طبابت می‌کردند، اما پس از پیروزی انقلاب اسلامی، سیستم آموزشی کشور پیشرفت زیادی کرد. در حوزه‌ی پزشکی، با وجود تحریم‌های ظالمانه، ایران از نظر افزایش امید به زندگی، کاهش مرگ مادر و کودک، پیشروی در درمان‌های جدید، و تولید داروهای مبتنی بر فناوری‌های جدید، از جمله کشورهای تراز اول دنیاست. امروزه موضوع سلول‌های بنیادی از اهمیت ویژه‌ی برخوردار است و بسیاری از کشورها سعی دارند در این خصوص به دستاوردهای نوین و منحصر به فردی برسند. ایران نیز در این میان توانسته است جزو ۱۴ کشور برتر جهان قرار گیرد. محققان ایرانی با تکیه بر علم و تخصص داخلی توانسته‌اند از سلول‌های بنیادی در پیوندهای مغز و استخوان، پوست و ترمیم بافت آسیب‌دیده‌ی قلب کمک بگیرند و حتی در ترمیم ضایعات نخاعی و پیوند قرنیه‌ی چشم از آن استفاده کنند. از دستاوردهای جدید در این حوزه می‌توان به تولید سلول‌های بنیادی جنین و علم شبیه‌سازی اشاره کرد (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۹ بهمن ۱۳۹۷ کدخبر ۸۳۲۰۲۲۱۳).

هوافضا

فناوری فضایی از رشته‌های بنیادین در پیشرفت کشورهاست. ایران اسلامی به برکت وجود دانشمندان جوان و با اینکه فعالیت در این حوزه را دیر آغاز کرده بود، در سال‌های اخیر، در حرکتی جهشی، با ارسال ماهواره و فرستادن موجود زنده به فضا، موفق شد نام خود را در میان ۹ کشور صاحب چرخه‌ی کامل فناوری فضایی در دنیا قرار دهد. در جهان امروز از ماهواره به چشم سوم تعبیر می‌کنند و کسی که این

